

Sparen of niet sparen, dat is de vraag

Sparen was nog nooit zo duur als nu. Toch doen we het massaal, met dank aan de crisis.

André de Vos
Amsterdam/Utrecht

In het eerste halfjaar van dit jaar spaarden Nederlanders net zo veel als in heel 2011: €15 mrd. Dat spaargeld niets oplevert of zelfs geld kost, weerhoudt mensen niet van opsparen. 'Puur cijfermatig is sparen momenteel niet erg rationeel', zegt hoofdeconoom Luc Aben van Van Lanschot Bankiers. 'Maar mensen zijn erg bang voor alle andere vormen van beleggen. Het is nu met sparen net als met aandelen in de jaren negentig. Als de kapper het ook al adviseert, moet je uitkijken.'

Het rekensommetje is eenvoudig. De maximale rente op een gewone spaarrekening ligt op 2,6%. De inflatie bedraagt 2,3% en over een spaarsaldo boven de €21.139 betaalt u 1,2% rendementsheffing. Samen is dat 3,5%. Sparen levert dan een negatief rendement op van bijna 1%. U kunt uw geld ook langer vastzetten — dan is een rente van 3,6% mogelijk. Maar dan kunt u er zeker vijf jaar niet bij uw geld zonder kosten te maken.

De groeiende spaardrift is het gevolg van de crisis. In onzekere tijden houden mensen meer geld achter de hand. Verstandig. Maar er is een grens aan hoeveel spaargeld je moet aanhouden. Zeker als dat geld elk jaar een procentje minder waard wordt. Harde regels voor de ideale omvang van de spaarpot zijn er niet. Budgetvoorlichtingsinstituut Nibud heeft in 2008 de 'BufferBerekenaar' bedacht. Daarmee kan iedereen uitrekenen hoeveel reserve er moet zijn voor onverwachte uitgaven. De BufferBerekenaar is geen norm, maar gebaseerd op onderzoek naar feitelijk spaargedrag. Volgens het Nibud moet elk huishouden met kinderen minimaal €4700 spaargeld hebben. Wordt gekeken naar specifieke kenmerken als inkomen, het bezit van eigen huis of dure hobby's, dan loopt dat bedrag op. De adviesbuffer voor tweeverdieners met twee kinderen en een eigen huis met een netto maandinkomen van €6000 bijvoorbeeld bedraagt een kleine €20.000.

2,6%
is maximale rente
op direct
opneembaar
spaargeld

'De minimumbuffer is om uitgaven op te vangen voor zaken die kapotgaan en direct moeten worden vervangen', zegt Anna van der Schors van het Nibud. 'Zoals de wasmachine of de computer. De adviesbuffer houdt rekening met zaken als de vervanging van de auto, onderhoud aan het huis, dure vakanties. Hoe hoger het inkomen, hoe hoger de adviesbuffer. Je hebt weliswaar meer geld, maar je bent ook gewend aan een bepaalde levensstijl.'

Ons spaargedrag neemt soms vreemde vormen aan. Ruim twee derde van de Nederlanders haalt liever geen geld van zijn spaarrekening. Opmerkelijk: driekwart van de mensen met leningen heeft ook spaargeld, vaak meer dan hun schuld. Van der Schors: 'Mensen staan soms liever rood of lenen liever dan dat ze hun spaargeld aanspreken. Maar het idee van spaargeld is natuurlijk dat je het ook durft te gebruiken als je het nodig hebt. Daarom spaar je juist.'

De BufferBerekenaar is er niet voor ingrijpende gebeurtenissen als werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. Achterliggende idee is dat (sociale) verzekeringen die klappen afdekken. Zeker bij hogere inkomens is dat beperkt het geval. De maximale uitkeringen liggen ruim onder het normale inkomen. Spaargeld kan hieraan oplossing bieden, niet alleen vanwege de extra financiële buffer, maar

'Idee van spaargeld is natuurlijk dat je het ook durft te gebruiken als je het nodig hebt'

ook omdat sparen betekent dat niet al het inkomen direct wordt uitgegeven. Financieel planner Hendrik Schakel van Visii adviseert zijn klanten om minimaal drie tot vijf netto maandinkomens achter de hand te houden, als er kinderen zijn liever nog wat meer. Maar hij vindt het vooral belangrijk dat zijn klanten niet al hun inkomen opmaken. 'Iedereen zou van 90% van zijn inkomen moeten kunnen rondkomen. Als je dan achteruit gaat in inkomen, is het veel makkelijker op te vangen. Als je de 10% die je overhoudt ook nog opzijlegt, creëer je veel financiële vrijheid voor jezelf.'

Schakel merkt dat zijn cliënten aanhikken tegen de lage spaarrente in de markt. 'Voor het echt noodzakelijke spaargeld moet je dat verlies nemen. Je hebt nu eenmaal een reserve nodig die je direct kunt inzetten. Dan heb je geen andere keuze dan direct opvraagbaar spaargeld. Een spaarrekening levert zelden geld op, ook als de rente hoger is. Want dan is de inflatie ook hoger.'

Voor de middellange en lange termijn zijn er interessante alternatieven voor de gewone spaarrekening. Wie een pensioentekort heeft, kan banksparen. Wie een eigen huis heeft met een (bank) spaarhypothek die niet volledig wordt benut, kan daar extra in sparen. Of aflossen op zijn hypotheek. En wie nog een levenslooprekening heeft, kan daar extra in inleggen. Het grote voordeel van deze spaarmethoden: er hoeft over het spaargeld geen vermogensrendementsheffing te worden betaald. Het nadeel zijn de fiscale haken en ogen en het feit dat het geld voor langere tijd vast zit.

Een depositospaarrekening is ook een optie. Hoe langer het geld wordt vastgezet, hoe hoger de rente. Een kleine 4% is nu het maximaal haalbare. Het risico bestaat dat die tarieven worden ingehaald door de inflatie, waardoor alsnog negatief rendement wordt gemaakt. Schakel: 'Geld voor tien jaar vastzetten is nu misschien niet de beste keuze, maar als je het doet, neem dan een deposito waar de kosten laag zijn als je het geld toch voortijdig wilt vrijmaken.'

Illustratie: R. Venke van Geerik

Sparen of niet sparen, dat is de vraag

Sparen was nog nooit zo duur als nu. Toch doen we het massaal, met dank aan de crisis.

2,6%

In het eerste halfjaar van dit jaar spaarden Nederlanders net zo veel als in heel 2011: €15 mrd. Dat spaargeld niets oplevert of zelfs geld kost, weerhoudt mensen niet van opsparen. 'Puur cijfermatig is sparen momenteel niet erg rationeel', zegt hoofdeconoom Luc Aben van Van Lanschot Bankiers. 'Maar mensen zijn erg bang voor alle andere vormen van beleggen. Het is nu met sparen net als met aandelen in de jaren negentig. Als de kapper het ook al adviseert, moet je uitkijken.'

En dan zijn er nog exotische 'spaarvarianten' als AEX-sparen (met extra rente als de AEX stijgt), of sparen in buitenlandse valuta. Dan kunnen de rendementen hoger zijn, maar ook de risico's. Het is eerder beleggen dan sparen.

Luc Aben van Van Lanschot zou in deze onzekere tijden geld niet lang vastzetten op een spaarrekening. Vijf jaar is wel het maximum, vindt hij. En dan nog blijven de rendementen laag. Van Lanschot heeft vermogende klanten voor wie de minimumbuffer van het Nibud voor een nieuwe wasmachine of een nieuwe bank geen enkel probleem is. Toch adviseert ook de private bank, ondanks de lage rente, om een wat groter deel van het vermogen dan normaal in spaargeld te houden. Om eventuele kansen in andere beleggingscategorieën te kunnen benutten én vanwege de zekerheid.

Maar de 8% spaargeld als deel van het totale vermogen die de bank adviseert, is veel klanten niet hoog genoeg. Aben: 'Er is veel angst voor andere beleggingscategorieën. Die emotie is begrijpelijk. Traditionele veilige havens als obligaties blijken ineens niet zo veilig. Maar als je je geld langer dan een jaar wilt vastzetten, kijken wij al snel naar andere categorieën dan sparen. Bedrijfsobligaties bieden ook geen spectaculaire rendementen, maar zijn beter dan sparen. Dat is nu gewoon erg duur.'

De grootste bedreiging voor spaarders is de inflatie. Er is in de crisis zo veel geld in de economie gepompt door de centrale banken dat geldontwaarding dreigt. Aben maakt zich daar voorlopig geen zorgen over. 'De banken die al die miljarden krijgen, houden het geld vast om hun balans te versterken. Het komt dus niet in de economie terecht. Als dat gaat gebeuren, zullen de centrale banken weer de rem erop zetten. Of dat snel genoeg gaat, is de vraag. Dan kan alsnog de inflatie oplopen.'

Niet iedereen doet mee aan de spaarrage. Veel huishoudens, ook met hoge inkomens, zetten amper geld opzij. Planner Hendrik Schakel ziet ze geregeld voorbij komen. 'Bij sommige mensen gaat alles eruit wat binnenkomt. Als ik die mensen adviseer om minder uit te geven, werkt het vaak niet. Dan raad ik ze aan om bij de eerstvolgende inkomensstijging de helft van het extra geld op een spaarrekening te zetten. Dan gaan ze sparen zonder dat ze hun uitgavenpatroon hoeven aan te passen.'

Als u al genoeg spaargeld hebt, moet u zich afvragen hoe verstandig het is om nog meer weg te zetten. Een buffer is belangrijk, maar u kunt dat geld natuurlijk ook gewoon uitgeven. De sabbatical, dat mooie schilderij en het tweede huisje in Spanje zijn nu goedkoper dan ooit. En u helpt er de zieltoegende economie ook nog mee.

Voor de lange en middellange termijn zijn er interessante spaaralternatieven

